

Ladan vid vägen öster om Storänget, Björbo

[60°27'20.7"N, 14°42'53.2"E](#)

En grå rundtimmerlada står intill vägen mot Handbacken, straxt öster om Storänget. Den har rännknutar med påtagligt korta, runda skallar och saknar långdrag. Prov togs ur ladan med tillväxtborr, för dendrokronologisk datering den 23/2 respektive 27/2 2009.

Ladan sedd från sydväst.

Nedre delen av ladan är av frodvuxet timmer, företrädesvis gran. Dessa stockar har endast omkring 30 årsringar, vilket inte tillåter någon säker datering. Prov ur denna typ av stockar togs ur stockarna C6, C7, C8, C9, C11 (Medsols där A är vägg med dörröppning). Av dessa stockar är C7 av tall och de övriga av gran. Ingen av dessa prov innehåller dock mer än 33 årsringar, vilket alltså är helt otillräckligt för en säker datering. Övre delen av ladan är av talltimmer som i flera fall har brandljud. Prov har ur dessa tagits i stockarna B12, B13, C13*, C14, D12, D13. Dessa stockar kunde säkert dateras och de har yttersta ring från 1865, och är alltså fällda vintern 1865-66.

Knutkedjan B-C och några takåsar. Lägg märke till de stora brandljuden i stock C13.

Den flytande mycket korta grankronologin bestående av proven ur C6, C8, C9, C11, passar synnerligen dåligt mot tillgängliga granreferenser 1865, och lika illa passar provet ur C7 mot tallreferenserna detta år. Den nedre delen av ladan torde därför *inte* vara jämgammal med den övre delen. De korta granproverna ger istället en sannolik, men p.g.a kortheten inte säker, datering till 1836. Tallstocken (C7), som rimligen är samtida med granstockarna, talar med sina 33 år i alla fall inte emot en sådan datering.

En brand, som givit tydliga brandljud på flera av stockarna från 1865, torde, att döma av tillväxtstörningar hos proven ur B14, C13 och D13 ha inträffat ca 1841. Kompletterande prov i ljudkanterna borde tas för att fastställa tidpunkten för branden mer exakt.

Ladan är alltså byggd i minst två etapper, ursprungligen troligen efter 1837 och sedan med säkerhet ca 1866. Den är också nermärkt två gånger, dels med delvis svårtolkade lodräta hugg, dels med grå penna. Dörren är förstörad och de ursprungliga gåtarna saknas. Ladan har sju takåsar.

Torbjörn Axelson, Björbo, mars 2009

*Svag datering

Denna och andra dendrokronologiska studier återfinns på www2.hemsida.net/taxelson/dendro/obj/index.htm

Övertygande matchning mellan de övre stockarna och referensen SödraDalarna (Tall).

Cybis CDendro, Algorithm: Proportion of last two years growth (2,0,T)
Correlations between available samples in TpOG-PISY1865.fil and the Reference SödraDal dated to 2005
with corr >= 0,24 and with overlap >= 50
Results sorted according to decreasing correlation coefficient values.

	Corr	T- Test	Over lap	
all...	0,62	8,01	107	based on 7 members
TpOG14a	0,58	7,23	103	1865 C14
TpOG15a	0,54	4,51	52	1865 D12
TpOG11a	0,51	4,13	50	1865 B12
TpOG13aZ	0,50	4,05	52	1865 B14 brandpåverkade intervallet 1841-47 borttaget
TpOG16a	0,46	4,76	86	1865 D13 område med extremität ved 1841-54 omätt
TpOG06a	0,28	2,82	94	1865 C13 - Stora brandljud på utsidan (mycket osäker datering)
TpOG13a	0,24	1,86	58	1865 B14 kraftig tillväxtminskning ev. brand 1841 eller 42. Om denna händelse tas bort passar resten 1865 enl övr

Trolig matchning mellan de nedre, frodvuxna stockarna och referensen swed312 (gran Björboområdet).

Cybis CDendro (Jan 24 2009), Algorithm: Proportion of last two years growth (2,0,T)
Correlations between each of 7 checked members (=all members) of the collection TpOG-PCAB.fil dated 1836 and the reference swed312 dated to 2005
Minimum overlap used when finding best match: 50

	Years	Member set	offset to ref	lap	coeff	
all...	34	169	33	0,76	6,5	
TpOG01a	27	169	26	0,49	2,8	C6
TpOG03a	33	169	32	0,40	2,4	C8
TpOG03b	28	174	27	0,47	2,7	
TpOG04a	26	169	25	0,47	2,6	C9
TpOG04b	23	172	22	0,49	2,5	
TpOG05a	34	169	32	0,70	5,4	C11 - Contains 1 zero value. (removed too bad crack)
TpOG05b	29	174	28	0,57	3,5	

-End of report-

Den föreslagna dateringen av de frodvuxna granproven motsägs i alla fall inte av provet ur den samtida tallstocken (C7)

Cybis CDendro, Algorithm: Proportion of last two years growth (2,0,T)
Correlations between available references in PISY-Skandinavien080812_1.fil and the sample TpOG02a.pos dated to 1836 (possible dating) with corr >= 0,36 and with overlap >= 32
Results sorted according to decreasing correlation coefficient values.

	Corr	T- Test	Over lap		
all...	0,51	3,23	32	based on 6 members	
Grangard	0,45	2,78	32	Grangärde, Dalarna	PISY
Bingsjo_	0,44	2,70	32	Bingsjö Dalarna, Klockargårdens storstuga	PISY
FlodaSn0	0,41	2,50	32	Floda sn, Dalarna (mainly Björbo) (ej swed305)	PISY
SödraDal	0,41	2,43	32	Södra Dalarna	PISY
BjörboGr	0,37	2,20	32	Swed305 Björbo+Grangärde	PISY
ESVEALAN	0,36	2,10	32	East Svealand Aneby+Askersu+Bettna+Sissham+Saltsjöba	PISY

Mätdata: Ringbredder i decadal-format.

TpOG	1	Lada öster om Storänget, Gåsh, Björbo	PISY	
TpOG	2	Sweden Pinus sylvestris 200m 6027N1443E		1758 1865
TpOG	3	T. Axelson		
TpOG	####	Fire event about 1841		
TpOG06a	1758	259	216	
TpOG06a	1760	266	240	272 275 264 225 208 220 215 170
TpOG06a	1770	149	141	134 133 124 133 140 125 113 109
TpOG06a	1780	113	96	121 109 119 107 98 95 75 76
TpOG06a	1790	77	80	77 90 105 87 95 81 95 70
TpOG06a	1800	63	54	69 63 66 60 55 57 55 61
TpOG06a	1810	52	61	63 57 53 47 47 46 46 40
TpOG06a	1820	39	29	26 24 29 23 31 31 46 30
TpOG06a	1830	35	30	25 24 24 30 34 36 23 24
TpOG06a	1840	16	13	22 9 -999 -999 -999 -999 -999
TpOG06a	1850	-999	-999	-999 -999 -999 -999 30 90 92
TpOG06a	1860	66	56	82 87 84 88 999

TpOG06a ##### C13 - Stora brandljud på utsidan

TpOG11a	1815	298	299	323	295	250					
TpOG11a	1820	338	274	212	253	252	191	232	204	216	167
TpOG11a	1830	176	152	126	149	160	101	111	108	119	123
TpOG11a	1840	107	75	91	102	112	99	82	69	71	57
TpOG11a	1850	67	75	70	41	59	52	78	94	83	72
TpOG11a	1860	67	66	59	60	66	81	999			

TpOG11a ##### B12

TpOG13a	1807	275	235	232							
TpOG13a	1810	255	331	295	242	234	257	250	261	226	214
TpOG13a	1820	217	198	229	250	197	148	177	187	197	133
TpOG13a	1830	138	140	121	103	98	98	127	145	110	92
TpOG13a	1840	78	48	11	13	21	24	27	40	54	59
TpOG13a	1850	39	46	41	23	48	34	35	45	43	32
TpOG13a	1860	62	68	86	83	95	99	999			

TpOG13a ##### B14 kraftig tillväxtminskning ev. brand 1841 eller 42. Om denna händelse tas bort passar resten 1865 enl övr

TpOG14a	1762	274	312	255	244	190	176	185	154		
TpOG14a	1770	107	73	80	96	80	54	73	101	88	51
TpOG14a	1780	42	44	49	63	68	62	73	53	35	25
TpOG14a	1790	34	54	56	43	47	58	40	48	44	45
TpOG14a	1800	35	40	48	45	40	42	45	53	40	38
TpOG14a	1810	33	37	43	50	43	45	33	41	44	48
TpOG14a	1820	31	47	46	38	42	33	47	68	75	52
TpOG14a	1830	59	55	60	73	84	58	59	67	68	68
TpOG14a	1840	54	30	44	41	58	63	48	24	48	57
TpOG14a	1850	66	60	48	35	55	50	67	79	54	38
TpOG14a	1860	38	38	54	68	63	61	999			

TpOG14a ##### C14

TpOG15a	1813	308	279	317	257	348	321	282			
TpOG15a	1820	306	293	300	343	325	234	282	298	274	204
TpOG15a	1830	233	170	164	171	174	173	182	192	153	135
TpOG15a	1840	107	95	122	127	88	81	92	85	113	111
TpOG15a	1850	123	147	114	82	128	124	126	121	107	106
TpOG15a	1860	110	107	172	145	151	179	999			

TpOG15a ##### D12

TpOG16a	1767	312	298	287							
TpOG16a	1770	242	194	196	195	175	178	171	144	127	115
TpOG16a	1780	121	116	150	125	134	132	122	110	86	77
TpOG16a	1790	92	102	86	90	110	96	77	80	91	74
TpOG16a	1800	67	70	66	59	58	79	55	53	42	57
TpOG16a	1810	56	55	72	66	51	37	39	36	38	35
TpOG16a	1820	35	38	36	30	36	28	34	35	43	38
TpOG16a	1830	39	26	22	24	25	17	23	20	17	17
TpOG16a	1840	12	8	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999	-999
TpOG16a	1850	-999	-999	-999	-999	11	15	19	31	64	84
TpOG16a	1860	71	40	62	68	54	66	999			

TpOG16a ##### D13 - område med extremtät ved 1841-54 (om stocken är samtida med övr 1865, vilket ser rimligt ut på kurvan)

TpOG02 1 Lada öster om Storänget, Gåsh, Björbo PISY

TpOG02 2 Sweden Pinus sylvestris 200m 6027N1443E 1804 1836

TpOG02 3 T. Axelson

TpOG02 ##### 1836 is suggested but not sure at all

TpOG02a	1804	416	374	322	362	390	410				
TpOG02a	1810	319	335	333	347	291	253	277	257	182	205
TpOG02a	1820	286	231	245	250	201	174	226	228	248	204
TpOG02a	1830	201	173	151	106	126	98	99	999		

TpOG02a ##### C7 - PISY

TpOG02b	1804	434	366	312	349	455	398				
TpOG02b	1810	318	291	286	292	273	215	192	173	126	130
TpOG02b	1820	202	233	279	235	182	152	201	212	999	

TpOG 1 Lada öster om Storänget, Gåsh, Björbo PCAB

TpOG 2 Sweden Picea abies 200m 6027N1443E 1803 1836

TpOG 3 T. Axelson

TpOG ##### 1836 is suggested but not sure

TpOG01a	1810	292	351	311	241	191	229	230	202	216	232
TpOG01a	1820	213	215	228	318	312	244	278	214	218	218
TpOG01a	1830	247	233	113	156	122	143	193	999		

TpOG01a ##### C6

TpOG03a	1804	302	238	227	237	258	330				
TpOG03a	1810	285	308	309	247	281	273	315	306	335	267
TpOG03a	1820	231	231	211	222	291	270	245	255	242	194
TpOG03a	1830	165	165	113	170	134	130	121	999		

TpOG03a	####	C8									
TpOG03b	1804	271	237	235	271	236	285				
TpOG03b	1810	247	262	238	268	264	250	283	272	301	239
TpOG03b	1820	223	229	193	212	229	231	240	208	182	163
TpOG03b	1830	151	172	999							
TpOG04a	1811	265	313	311	228	269	258	221	233	235	
TpOG04a	1820	279	277	266	245	199	309	328	273	233	230
TpOG04a	1830	261	251	130	152	189	152	148	999		
TpOG04a	####	C9									
TpOG04b	1811	374	365	303	235	258	250	263	272	268	
TpOG04b	1820	240	243	288	261	249	327	401	334	279	272
TpOG04b	1830	311	271	187	154	999					
TpOG05a	1803	355	293	251	260	279	285	265			
TpOG05a	1810	235	258	224	214	147	197	214	222	203	185
TpOG05a	1820	168	192	187	178	220	227	245	199	229	-999
TpOG05a	1830	125	151	124	127	117	70	82	999		
TpOG05a	####	C11									
TpOG05b	1803	275	262	271	267	267	270	261			
TpOG05b	1810	217	307	240	241	140	208	199	176	177	170
TpOG05b	1820	126	183	180	119	133	129	161	124	160	130
TpOG05b	1830	109	105	999							